

علوم و فنون ادبی ۲

۱- نوع مجاز کلمات مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) یا رب آن نوگل خندان که سپیدی به منش / می سپارم به تو از دست حسود چمنش
- ۲) بعد از این دست من و دامن آن سرو بلند / که به بالای چمن از بن و بیخم برکند
- ۳) این قمری بی‌خزان زده چون شد که فصل گل / دیگر هوای باغ و بهاری نمی‌کند
- ۴) یکی گردنده کوهی بر شد از دریا سوی گردون / که جز کافور و مروارید و گوهر نیست در کانش

۲- در همه گزینه‌ها، به جز ..... هر دو نوع «مجاز» با علاقه شباهت و علاقه غیرشباهت یافت می‌شود.

- ۱) چمن پیرا اگر چشمش بر آن سرو روان افتد / دگر بر چشمه نشانند ز خجلت سرو بستان را
- ۲) خورشید بر سرو روان دیگر ندیدم در جهان / وصف ننگند در بیان نامت نیاید در قلم
- ۳) گر برقی فرو نگذاری بدین جمال / در شهر هر که کشته شود در ضمان توست
- ۴) فصل گل و طرف جویبار و لب کشت / با یک دو سه اهل و لعبتی حور سرشت

۳- در کدام گزینه، تعداد «مجاز» به کار رفته، با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) شاه شوریده سران خوان من بی‌سامان را / ز آن که در کم‌خردی از همه عالم بیشم
- ۲) گر دهدت روزگار دست و زبان زینهار / هر چه بدانی مگوی، هر چه توانی مکن
- ۳) زبان خامه ندارد سر بیان فراق / و گرنه شرح دهم با تو داستان فراق
- ۴) فصل گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت / گل به سر خواهی زدن از گلبن بستان عشق

۴- در کدام گزینه، واژه مشخص شده «مجاز» به شمار نمی‌رود؟

- ۱) تا نفخ صور باز نیاید به خویشتن / هر کوفتاد مست محبت ز جام دوست
  - ۲) جگر شیر نداری، سفر عشق مرو / تاب شمشیر نداری، سفر عشق مرو
  - ۳) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است
  - ۴) نهاده‌ام سر تسلیم زیر شمشیرت / بیار بر سرم ای عشق! هر چه می‌خواهی
- ۵- در همه ابیات به جز بیت ..... کلمه‌ای وجود دارد که در معنای مجازی به کار رفته است.

- ۱) دل به آسانی ز مژگان بتان نتوان گرفت / طعمه از سر پنجه شیران کشیدن مشکل است
- ۲) می‌کند حافظ دعایی، بشنو آمینی بگو / روزی ما باد لعل شگرافشان شما
- ۳) چه خفته‌اند در این کاروانسرا مردم؟ / که این محل عبور است نه مکان حضور
- ۴) فاتحه‌ای چو آمدی بر سر خسته‌ای بخوان / لب بگشا که می‌دهد لعل لب به مرده جان

۶- در همه بیت‌ها به جز ..... «مجاز» مشهود است.

- ۱) پیش دیوار آن چه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش
- ۲) ای زبان! هم گنج بی‌پایان تویی / ای زبان! هم رنج بی‌درمان تویی
- ۳) به یاد روی شیرین بیت می‌گفت / چو آتش تیشه می‌زد کوه می‌سفت
- ۴) اگر رفت و آثار خیرش نماند / نشاید پس از مرگش الحمد خواند

۷- در همه ابیات، ویژگی‌های شعر بیدل مشهود است به جز گزینه ..... ۱) حسن هر جا دست بیداد تجلی وا کند / نیست جز حیرت کسی فریادرس آینه را

- ۲) اگرچه حسن فروشان به جلوه آمده‌اند / کسی به حسن و ملاحظت به یار ما نرسد
- ۳) غنچه نقد راحتش از پیکر افسرده است / گل اگر عرض کمالش دیده‌ای خمیازه است
- ۴) چون حباب آخر نفس آشوب هستی می‌شود / خانه ما سیل بنیادش هوای خانه است

۸- در کدام گزینه به نام شاعری اشاره شده است که شعرش خصیصه‌های زیر را دارد؟

«در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تک بیت‌های غزلش، شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند. او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.»

- ۱) بال و پر بر هم زدن بیدل کف افسوس بود / خاک نومیدی به فرق سعی‌های نارسا
- ۲) چشم جادوی تو هر چند برد دل ز کلیم / باز دل می‌دهد آن شیوه پنهان ما را
- ۳) از بخت سبز چون شمع، صائب گلی نچیدیم / در اشک و آه شد صرف یکسر وجود ما
- ۴) همچو وحشی رفت جانم در هوایش، حیف حیف / خو گرفتم با جفای او، غلط کردم غلط

۹- علت پیدایش «مکتب وقوع» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) رهایی از گرفتاری تقلید - ملال آور بودن سبک پیشین و خیال‌انگیزی آن
- ۲) چاره‌اندیشی برای تغییر سبک - رهایی از مضمون‌های پیچیده و ابهام‌آمیز
- ۳) رهایی از گرفتاری تقلید - چاره‌اندیشی برای تغییر سبک
- ۴) چاره‌اندیشی برای تغییر سبک - ملال آور بودن سبک پیشین و خیال‌انگیزی آن

۱۰- کدام گزینه از عوامل مهاجرت شاعران ایرانی به هندوستان در قرن دهم هجری بود؟

- ۱) بی‌توجهی پادشاهان صفوی نسبت به فرهنگ و هنر هند - شاعرنوازی و ادب‌گرایی پادشاهان هند
- ۲) انگیزه شاعران برای امرار معاش و مال‌اندوزی - آشنایی با تفکرات هند و معارف آنان
- ۳) ادب‌گرایی و شاعرنوازی پادشاهان هند - بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران
- ۴) آشنایی با تفکرات هند و معارف آنان - سخن گفتن امیران گورکانی هند به فارسی

۱۱- به ترتیب، کدام شاعر «در سرودن شعر مذهبی، معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است» و کدام شاعر سبک هندی «خَلْقُ المعانی ثانی» لقب گرفت؟

- ۱) محتشم کاشانی - کلیم کاشانی
- ۲) محتشم کاشانی - بابافغانی شیرازی
- ۳) کلیم کاشانی - بیدل دهلوی
- ۴) کلیم کاشانی - محتشم کاشانی

۱۲- ویژگی اصلی شعر «وحشی بافقی» و «صائب» به ترتیب کدام است؟

- ۱) رقت معانی - واقع‌گرایی
- ۲) واقع‌گرایی - شهرت در غزل‌سرایی
- ۳) ظرافت معنا - واقع‌گرایی
- ۴) واقع‌گرایی - رقت معانی

۱۳- اطلاعات ادبی کدام گزینه درباره سبک هندی نادرست است؟

- ۱) برپایی قهوه‌خانه‌ها یکی از عوامل رواج مشاعره و نقد ادبی در عصر صفوی شد.
- ۲) در قرن یازدهم هجری، در دیار هند به رسم دربارهای قدیم ایران هنوز بازار مدح و قصیده رواج نداشت.
- ۳) شاعران قرن دهم هجری تشخیص دادند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و جنبه اجتماعی و سیاسی یافت.
- ۴) وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری سبب شد تا گروه‌های بیش‌تری مدعی شعر و شاعری شدند.

۱۴- تقطیع هجایی کدام یک از گزینه‌های زیر با مصراع «برداشتی شب تا به سحر دست دعا من» یکسان است؟

- ۱) آخر چه شدش حاصل، زین دربه‌دری عمری
- ۲) خواهم که آتش افتد در شهر آشنایی
- ۳) می‌لغزد آن نگاه شتابان به چهره‌ام
- ۴) بگذار که چون شمع کنم پیکر خود آب

۱۵- هر سه بیت کدام گزینه هم‌وزن هستند؟

- الف) فریاد می‌دارد رقیب از دست مشتاقان او / آواز مطرب در سرا زحمت بود بوآب را
- ب) چرخ بگردید بسی تا که چنین چرخ زدم / یار بنالید بسی تا که در این غار شدم
- پ) مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم
- ت) من مرغکی پر بسته‌ام، زان در قفس بنشسته‌ام / گر زان که بشکستی قفس بنمودمی پرواز را
- ث) چون بخت نیک‌انجام را با ما به کلی صلح شد / بگذار تا جان می‌دهد بدگوی بد فرجام را

- ۱) ب، ت، ث
- ۲) الف، ت، ث
- ۳) ب، پ، ت
- ۴) الف، پ، ت

۱۶- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) مرزید بر گور من جز شراب / میارید در ماتم جز رباب
- ۲) مرا گر تو بگذاری ای نفس طامع / بسی پادشایی کنم در گدایی
- ۳) چو او شهر ایران به گشتاسب داد / نیامد تو را هیچ از آن تخت یاد
- ۴) چنان زندگانی کن اندر جهان / که چون مرده باشی نگویند مرد

۱۷- نمودار هجایی کدام مصراع نادرست است؟

- ۱) خود را چنان که هست تماشا نکرده‌ای: --U-U--UU-U-U--
- ۲) عشق را گفت پادشاهی کن: ---U-U-UU--
- ۳) یک روز مرا کار به سامان نرود: --UU--UU--UU--
- ۴) جوانی دید دستاری به سر بر: --U---U---U--

۱۸- وزن کدام یک از ابیات زیر، از چهار بار تکرار منظم وزن واژه «مفتعلن» ساخته شده است؟

- ۱) ای که طیبب خسته‌ای! روی زبان من ببین / کاین دم و دود سینه‌ام، بار دل است بر زبان
- ۲) وین رقمی نیز که هست از وجود / پیش وجودت نتوان گفت هست
- ۳) غرقه جوی گرم، بنده آن صبحدمم / کان گل خوش بوی کشد جانب گلزار مرا
- ۴) غفلت ایام عشق پیش محقق خطاست / اول صبح است خیز کآخر دنیا فناست

۱۹- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه صحیح است؟

«با داغ مهر مهرت ای بس گدا که چون من / از آرزوی لعلت مالند بر نگیین لب»

- ۱) بیت فوق از تکرار چهار بار «--U--» تشکیل شده است.
  - ۲) در بیت یک تشبیه و «یک مجاز» وجود دارد.
  - ۳) در مصراع اول بیت ۱۰ هجای بلند وجود دارد.
  - ۴) در مصراع دوم بیت هیچ هجای کشیده‌ای وجود ندارد.
- ۲۰- کدام بیت با بیت «گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد! / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم» تناسب معنایی ندارد؟

- ۱) از آن زمان که بر این آستان نهادم روی / فراز مسند خورشید تکیه‌گاه من است
- ۲) منم ز سایه او آفتاب عالم‌گیر / که سلطنت رسد آن را که یافت «ظلّ» هما
- ۳) از نیکویی چو دلبر خورشید رو شوند / در سایه عنایت تو ذره‌های خاک
- ۴) شاعر از خرمن این قوم به گاهی نرسد / گر از این نقد به یک جو بدهد خرواری